

Nota van toelichting

I ALGEMEEN

1. Inleiding

Met dit besluit worden de tarieven voor de diergezondheidsheffing voor het jaar 2023 vastgesteld. Hiermee wordt invulling gegeven aan artikel 9.25, eerste lid, van de Wet dieren, dat bepaalt dat de tarieven voor de diergezondheidsheffing bij algemene maatregel van bestuur worden vastgesteld.

De nieuwe tarieven voor 2023 zijn toegelicht in dit algemeen deel. Andere onderdelen van het Besluit diergezondheid, zijn – op een enkele kleine uitzondering na – ongewijzigd ten opzichte van het vorige jaar. Zij zijn in het artikelsgewijze deel toegelicht.

2. Diergezondheidsheffing

2.1. Achtergrond

Op grond van de in hoofdstuk 9, paragraaf 4, van de Wet dieren opgenomen regels over heffingen wordt een diergezondheidsheffing geheven bij degenen die in de uitoefening van hun bedrijf kippen, kalkoenen, eenden, schapen, geiten, varkens of runderen houden, of broedeieren of vaccinbroedeieren inleggen. Tevens wordt een diergezondheidsheffing geheven bij niet-bedrijfsmatige houders van geiten en schapen. Deze heffingen komen ten goede aan het Diergezondheidsfonds (hierna: DGF of fonds; zie artikel 9.2 tot en met 9.4 van de Wet dieren). Uit het fonds worden de kosten van de preventie en bestrijding van dierziekten betaald. Via de diergezondheidsheffing dragen de betrokken houders dus bij aan de kosten van preventie en bestrijding van dierziekten.

Gelet op artikel 9.22 van de Wet dieren hebben het Rijk en de betrokken sectoren afspraken gemaakt over de bijdragen van de betrokken sectoren in de periode van 2020 tot en met 2024. Deze afspraken zijn vastgelegd in het Convenant financiering bestrijding besmettelijke dierziekten 2020–2024 (hierna: convenant;). Overeenkomstig artikel 9.25, zesde lid, van de Wet dieren zijn de vertegenwoordigers van de onderscheiden sectoren betrokken bij de totstandkoming van de begroting en de tarieven voor het jaar 2023.

2.2. Begroting fonds

De begroting voor het fonds voor het jaar 2023 is gebaseerd op de uitgaven vanuit het fonds van 2019 tot en met 2021, lopende contracten en verwachte veranderingen in deze kosten (inclusief indexatie). Bij het bepalen van de hoogte van de diergezondheidsheffing wordt, naast de begroting, tevens gekeken naar onder andere de hoogte van de opgebouwde crisisreserves en eventueel opgebouwde tekorten of overschotten.

De begroting van het diergezondheidsfonds bestaat voornamelijk uit jaarlijks terugkerende kosten: (basis-)monitoring, voorzieningen, uitvoering en autoriteit Diergeneesmiddelen. In de begroting is per sector ook een bedrag opgenomen voor verdenkingen. De hoogte van deze incidentele kosten is gebaseerd op de uitgaven binnen deze post in de afgelopen jaren. Bestrijdingskosten zijn opgenomen in de begroting van de pluimveesector (Salmonella). De begroting houdt geen rekening met andere bestrijdingskosten. Deze worden vergoed vanuit de crisisreserve van de betreffende sector.

De totale begroting van het Diergezondheidsfonds voor 2023 bedraagt € 32,955 mln.. Na aftrek van de rijksbijdrage aan het fonds en de geraamde EU subsidies blijft een begrote sectorbijdrage over van € 20,579 mln. die wordt verwerkt in een diergezondheidsheffing voor de sectoren. Dit is 2,6% lager dan in 2022.

2.3. Bijdragen en tarieven per sector en diercategorie

2.3.1. Pluimvee

De begrote uitgaven vanuit het DGF voor de pluimveesector dalen in 2023 met 7,7% ten opzichte van 2022 naar € 8,768 mln.. Vooral de begrote kosten voor Salmonellabestrijding en de

uitvoeringskosten van RVO zijn in de begroting 2023 lager dan in 2022. Door de uitgaven voor bestrijding van vogelgriep (HPAI) Mycoplasma (Mg), en omdat de crisisreserve anders dan in 2022 niet zal worden aangevuld uit het saldo-overschot, zal de heffing in 2023 echter fors hoger uitvallen (€ 19.687.226) dan in 2022 (€ 4.880.119).

Uitgavenposten (x 1000 €)		Pluimvee
Monitoring	Basismonitoring ¹	2.068
	Monitoring ²	1.138
Monitoring, verdenkingen en bestrijding	Salmonella	4.153
	Aviaire influenza (AI)	278
Verdenkingen en bestrijding	Mycoplasma (Mg)	0
	Newcastle Disease (NCD)	0
Voorzieningen		814
SDa ³		49
Uitvoeringskosten		268
Crisisreserve		Zie onderstaande tekst
Tekort / overschot		Zie onderstaande tekst
Totaal		8.768

¹ Dit bedrag is inclusief vogelgriep testen (€ 1,106 mln.) en promotieonderzoek basismonitoring (€ 9.000)

² Monitoring op AI, NCD, MG, nzS (niet-zoönotische Salmonella)

³ Autoriteit Diergeneesmiddelen (SDa)

Crisisreserve

Tussen eind 2020 en maart 2022 zijn er uitgaven gedaan voor de bestrijding van vogelgriep (HPAI) en Mycoplasma (Mg). Deze uitgaven bedragen € 19.152.342 respectievelijk € 2,5 mln.. Deze uitgaven zijn deels betaald uit de aanwezige crisisreserves die daardoor is uitgeput. Een deel van deze kosten zal worden vergoed vanuit de EU. Om dit tekort en de crisisreserve weer aan te vullen, zal de heffing voor 2023 met € 15.621.763 worden verhoogd. De totale heffing (begrote uitgaven plus aanvulling tekorten) bedraagt € 24.389.763.

Overschot

De pluimveesector heeft in de afgelopen jaren een saldo-overschot opgebouwd in het DGF. In overleg met AVINED is besloten dit overschot te verlagen door in 2022, 2023 en 2024 een korting te geven op de tarieven. In 2023 wordt € 4,5 miljoen minder heffing opgelegd dan de begrote uitgaven. Deze korting wordt volgens de vaste verdeelsleutel over de verschillende pluimvee-categorieën verdeeld. De broederijen gebruikspluimvee vleeskuikens en legsector worden daar bovenop nog gecompenseerd voor te veel betaalde heffingen. Ze krijgen een extra korting van € 202.537. De tarieven voor 2023 zijn daarmee berekend op een heffing (inclusief korting) van € 19.687.226.

Pluimvee-categorieën

De diergezondheidsheffing voor de pluimveesector wordt in 2023 onderverdeeld in 26 categorieën. Elke categorie kent zijn eigen tarief per dier of ei. Over deze tarieven adviseert AVINED, een stichting waarbinnen onder andere de Nederlandse Vakbond Pluimveehouders (NVP), de vakgroep pluimveehouderij (LTO-NOP) en de Centrale Organisatie Broedeieren en Kuikens (COBK) zijn vertegenwoordigd. AVINED heeft voor de convenantsperiode 2020-2024 een vaste verdeelsleutel voorgesteld die voor het bepalen van de tarieven voor 2023, vanwege toevoeging van de 26^e categorie, zijn aangepast. Bij de verdeling van de heffing wordt uitgegaan van het volgende:

- Generieke kosten worden evenredig verdeeld over alle pluimveehouders die diergezondheidsheffing betalen. Onder deze kosten vallen de kosten voor de (basis-)monitoring, voorzieningen, uitvoeringskosten en de Stichting Diergeneesmiddelenautoriteit (SDa). Om in de verdeling ook rekening te houden met bedrijfsgrootte wordt gerekend met een verdeling op basis van de Volwaardige Arbeidskracht (VAK,) zoals tweejaarlijks gepubliceerd in de KWIN (Wageningen Universiteit & Research; WUR). Waar dit niet mogelijk is wordt gewerkt met waardetabellen van de WUR;
- Voor specifieke kosten geldt een bedrijfstype-afhankelijke verdeelsleutel. Zo worden de kosten voor de Salmonella-enting alleen doorgerekend aan bedrijven die vaccineren en worden houderijsystemen met een hoger risicoprofiel op aviaire influenza (biologische- en uitloopkippen) zwaarder belast; op basis van wetenschappelijke literatuur betalen deze pluimveehouders een factor 5.9 keer meer dan andere pluimveehouders;

Posten die grote invloed hebben op de diergezondheidsheffing 2023 en daarmee de tarieven, zijn de kosten voor salmonella vaccinatie (die alleen gedragen worden door houders van opfok ouerdieren leg en opfok leghennen) en de eerder genoemde bestrijdingskosten en aanvulling van de crisisreserve (die verdeeld wordt via de algemene verdeelsleutel). Daarnaast zijn de waardetabellen, het aantal cycli per jaar geactualiseerd. Als gevolg hiervan verschilt de tariefsaanpassing van categorie tot categorie.

Tarieven pluimvee (alle cijfers in €, behalve aantal dieren/eieren)

Categorieën		Salmonella	AI	Voorzieningen	Basisonderzoek	Monitoring	SDa	Uitvoering	Crisisreserve	Tarief 2023 (incl. korting)	Aantal dieren / eieren	Heffing (incl. korting)	Korting
Vleessector	Broedeieren fok- en vermeerderingspluimvee	0,000520	0,000038	0,000222	0,000565	0,000311	0,000013	0,000073	0,004265	0,004778	27.120.000	129.584	33.320
	Kippen bestemd voor opfok tot grootouderdieren	0,167763	0,012254	0,071760	0,182309	0,100323	0,004320	0,023626	1,377171	1,542819	580.000	894.835	230.090
	Kippen bestemd voor de opfok tot ouderdieren	0,009063	0,000763	0,003877	0,009849	0,005420	0,000233	0,001276	0,074397	0,083408	7.260.000	605.545	155.864
	Grootouderdieren	0,191025	0,013953	0,081710	0,207588	0,114234	0,004919	0,026902	1,568128	1,756743	440.000	772.967	198.754
	Ouderdieren	0,028929	0,002436	0,012374	0,031438	0,017300	0,000745	0,004074	0,237482	0,266238	4.820.000	1.283.265	330.365
	Broedeieren gebruikspluimvee	0,000125	0,000009	0,000053	0,000135	0,000075	0,000003	0,000018	0,001023	0,000806	582.050.000	469.178	369.206
	Vleeskuikens regulier	0,001072	0,000090	0,000459	0,001165	0,000641	0,000028	0,000151	0,008802	0,009876	162.600.000	1.605.895	411.685
	Vleeskuikens traaggroeiend	0,001576	0,000133	0,000674	0,001712	0,000942	0,000041	0,000222	0,012934	0,014508	150.100.000	2.177.623	559.079
Kalkoenen	Vleeskalkoenen hennen	0,009922	0,000835	0,004244	0,010782	0,005933	0,000255	0,001397	0,081450	0,091391	940.000	85.907	22.024
	Vleeskalkoenen hanen	0,018410	0,001550	0,007875	0,020006	0,011009	0,000474	0,002593	0,151125	0,169019	1.270.000	214.654	55.908
	Broedeieren gebruikspluimvee kalkoenen	0,000726	0,000053	0,000310	0,000789	0,000434	0,000019	0,000102	0,005957	0,006673	1.060.000	7.074	1.819
Eenden	Broedeieren gebruikspluimvee eenden	0,000221	0,000016	0,000094	0,000240	0,000132	0,000006	0,000031	0,001812	0,002030	4.820.000	9.784	2.516
	Eenden	0,002699	0,000227	0,001155	0,002933	0,001614	0,000069	0,000380	0,022157	0,024743	5.220.000	129.159	33.884
Legsector	Broedeieren fok- en vermeerderingspluimvee	0,000942	0,000069	0,000403	0,001024	0,000563	0,000024	0,000133	0,007732	0,008662	8.170.000	70.767	18.196
	kippen bestemd voor opfok tot grootouderdieren	0,188710	0,013784	0,080720	0,205072	0,112849	0,004859	0,026576	1,549121	1,735451	150.000	260.318	66.936
	kippen bestemd voor opfok tot ouderdieren	0,103594	0,002229	0,013054	0,033164	0,018250	0,000786	0,004298	0,250522	0,353731	970.000	343.119	70.000
	kippen bestemd voor opfok tot gebruikspluimvee	0,078362	0,000445	0,002261	0,005745	0,003161	0,000136	0,000745	0,043398	0,121755	29.820.000	3.630.739	372.719
	Grootouderdieren	0,232384	0,016974	0,099401	0,252533	0,138967	0,005984	0,032727	1,907647	2,137101	120.000	256.452	65.942
	Ouderdieren	0,046120	0,003369	0,019728	0,050119	0,027580	0,001188	0,006495	0,378599	0,424138	1.040.000	441.103	113.422
	Broedeieren gebruikspluimvee	0,000081	0,000006	0,000034	0,000088	0,000048	0,000002	0,000011	0,000661	0,000703	125.800.000	88.385	28.777
	Kooskippen	0,015755	0,001327	0,006739	0,017121	0,009422	0,000406	0,002219	0,129336	0,144984	2.450.000	355.211	91.486
	Scharrekippen	0,023896	0,002012	0,010221	0,025968	0,014290	0,000615	0,003365	0,196160	0,220097	13.090.000	2.881.071	738.661
	Vrije uitlooskippen	0,035843	0,017806	0,015332	0,038951	0,021435	0,000923	0,005048	0,294240	0,344869	4.820.000	1.662.270	408.297
	Biologische kippen	0,068930	0,034243	0,029484	0,074906	0,041220	0,001775	0,009707	0,565846	0,663282	1.800.000	1.193.908	293.093
	Vaccinbroedeieren	0,000062	0,000005	0,000026	0,000067	0,000037	0,000002	0,000009	0,000507	0,000561	88.000.000	49.326	13.553
	Leghaantjes	0,003124	0,000263	0,001336	0,003394	0,001868	0,000080	0,000440	0,025642	0,029029	2.380.000	69.089	16.942
Totaal												19.687.226	4.702.537

2.3.2. Runderen

De begrote uitgaven vanuit het DGF voor de rundersector stijgen in 2023 met 4,5% ten opzichte van 2022 naar € 6.821. Deze verandering in de begroting is een optelsom van vele kleine mutaties. De tarieven van runderen van 1 jaar en ouder stijgen met 38,7 cent per dier, de tarieven voor runderen tot 1 jaar stijgen met 0,9 cent per dier.

Uitgavenposten (x 1000 €)		Runderen < 1 jaar	Runderen ≥ 1 jaar
Monitoring	Monitoring Leukose	0	383
	Basismonitoring veekijker	0	1017
	Basismonitoring VMT	0	176
	Overig	389	3062
Verdenkingen		11	89
Voorzieningen		121	937
Uitvoeringskosten		61	477
SDa		49	49
Crisisreserve (optioneel)		0	0
Tekorten (optioneel)		0	0
Totaal		631	6.190
Aantal dieren		1.625.985	2.208.089
Heffing per dier (in €)		0,388	2,803

2.3.3. Schapen en geiten

De begrote uitgaven vanuit het DGF voor de schapensector stijgen in 2023 met 8,3% ten opzichte van 2022 naar € 0,875 mln., een stijging van 9 cent per schaap. Deze stijging wordt vooral veroorzaakt door een intensieve controle op blauwtong en een andere verdeling van de uitvoeringskosten.

De begrote uitgaven vanuit het DGF voor de geitensector dalen in 2023 met 7,2% ten opzichte van 2022 naar € 0,866 mln., een daling van 14,5 cent per geit. Deze verandering wordt vooral veroorzaakt door een intensieve controle op blauwtong en een andere verdeling van de uitvoeringskosten.

Uitgavenposten (x 1000 €)		Schapen	Geiten
Monitoring	Blauwtong	47	24
	TSE, B. Melitensis ¹	137	137
	Q-koorts ¹	86	257
	Basismonitoring ²	282	282
	Promotie-onderzoek basismonitoring ²	9	5
Verdenkingen		13	13
Voorzieningen	HCU ²	48	48
	Overige	127	70
Uitvoeringskosten		167	31
SDa		0	49
Crisisreserve (optioneel)		0	0
Tekorten (optioneel)		0	0
Korting hobbydieren		-41	-50
Totaal		875	866

Aantal dieren		917.934	607.264
Heffing per dier (in €)		0,953	1,426

¹ Bemonstering vindt alleen plaats bij geiten, maar omdat de resultaten ook van belang zijn voor de schapensector is de verdeling in overleg met de sector bepaald op 75-25.

² Gelijke verdeling (50-50) op basis van gelijk nut.

2.3.4. Varkens

De begrote uitgaven vanuit het DGF voor de varkenssector dalen in 2023 met 3,5% ten opzichte van 2022 € 3,247 mln. De belangrijkste reden voor de daling is de afname van de uitvoeringskosten.

Uitgavenposten (x 1000 €)	Varken
Monitoring	1.490
Verdenkingen	99
Voorzieningen	1.547
Uitvoeringskosten	62
SDa	49
Crisisreserve (optioneel)	0
Tekorten (optioneel)	0
Totaal	3.247

Tarieven Varken

Categorie	Aantal dieren	Heffing per dier (in €)	Totaal per categorie (in €)
Vleesvarken van A- of B-bedrijf afgevoerd voor slacht of export	3.239.880	0,188	609.097
Big van A- of B-bedrijf, afgevoerd naar E- of F -bedrijf	2.608.507	0,066	172.161
Zeug, beer, of gelt, afgevoerd van A- of B- bedrijf	786.655	0,094	73.946
Big, afgevoerd van A- of B-bedrijf naar A-, B- of C-bedrijf of voor slacht of export	13.606.126	0,094	1.278.976
Varken, afgevoerd van C of D bedrijf	11.150.531	0,094	1.048.150
Varken, afgevoerd van E- of F bedrijf	2.498.995	0,028	69.972
Totaal¹			3.252.302

¹ Dit bedrag wijkt af van het begrote bedrag uit de eerste tabel door afronding van de tarieven. Alle meeropbrengsten via de varkensheffing blijven beschikbaar voor de uitgaven van de varkenssector.

Gelet op de begroting voor het jaar 2023 en saldo omvang van de varkenssector in het diergezondheidsfonds is er reden om het tarief voor de varkenssector voor het jaar 2023 op nihil te stellen. Door het op nihil stellen van de tarieven wordt voorkomen dat een onnodig overschot wordt gecreëerd. Hiermee wordt tegemoetgekomen aan een wens van de varkenssector.

3. Advies en consultatie

Het ontwerpbesluit wordt van xx april 2022 tot en met xx mei 2022 via internet geconsulteerd, op www.internetconsultatie.nl. Het wetsvoorstel en een link naar de website

www.internetconsultatie.nl worden rechtstreeks onder de aandacht gebracht van alle betrokken partijen bij het Convenant financiering bestrijding besmettelijke dierziekten.

4. Regeldruk

Er zal een advies gevraagd worden aan de ATR. Over de vorige wijzigingen heeft de ATR besloten geen advies uit te brengen.

5. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2023. Dit volgt uit artikel 9.25, tweede en derde lid, van de wet.

II ARTIKELN

Artikel I, onderdeel A

De leeftijdsaanduidingen van de dieren in de begripsomschrijving komen te vervallen. Hiertoe is gekozen omdat het opnemen van de leeftijd van het dier in de begripsomschrijving minder goed aansluit bij de heffingsystematiek van het diergezondheidsfonds. De heffing wordt namelijk opgelegd voor het houden van het dier op een bepaald bedrijf. Het doel van het dier, de verblijfsduur op het bedrijf en de risico's op ziekte bepalen grotendeels het heffingstarief. De leeftijd speelt hierbij geen rol van betekenis.

Artikel I, onderdeel B en C

De hoogte van de diergezondheidsheffing per pluimveehouder wordt gebaseerd op data uit de officiële bedrijfsdatabank voor de pluimveesector, het Koppel Informatiesysteem Pluimvee (KIP). In het KIP is de leeftijd van opgelegde dieren niet opgenomen. In het Besluit diergezondheid waren wel leeftijdsriteria opgenomen. Door het aanpassen van de definities en de artikelen 5.6 eerste lid en artikel 5.7 eerste lid wordt voorkomen dat veehouders door het eerder of later opzetten van koppels of opleggen van eieren geen diergezondheidsheffing hoeven te betalen.

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,